Göteborgs Stad

Samverkan vid behov av anpassad grundskola

Intellektuell funktionsnedsättning är mycket mer än bara en skolformsfråga

Kommunerna i Göteborgsområdet

Frej Liw Hellström / Ruben Brunegård

Inledning

Ställningstagande till intellektuell funktionsnedsättning (tidigare utvecklingsstörning) är en rättighet för barnet och dess familj för en god och sammanhållen vård på lika villkor

Barnrättsperspektivet (se Barnkonventionen bl a artikel 3 och 24)

Hur sätter vi barnets bästa i första rummet i samverkan kring dessa barn?

Vilka barn är det vi oroar oss för?

- Tidigt konstaterad utvecklingsrelaterad funktionsavvikelse
- Ofta barn som har haft kontakt med hälso- och sjukvården utifrån detta (BVC, BNK/BUP, Habilitering o dyl)
- Ofta barn med tydlig samsjuklighet – t.ex. autism, ADHD, språkstörning
- Diagnos IF inte konstaterad
- Uppdraget att utreda frågan är oklar, vem ansvarar för att barnet får den vård som det har behov av?

Bakgrund

- Intellektuell funktionsnedsättning
- På grund av denna funktionsnedsättning inte möjligt att klara kraven i grundskolan
  - Har rätt att läsa enligt annan läroplan som är anpassad till funktionsnivån
- Cirka 1.4% av svenska elever går i skolformen idag
  - Stämmer förhållandevis väl med uppskattad prevalens – har ökat under de senaste åren
- Barn som upptäcks i skolan utreds av elevhälsan (och remitteras vidare till sjukvården för orsaksutredning och habiliteringskontakt)
  - Särskilt stöd
  - Utredning med frågeställning om mottagande i anpassad grundskola

Göteborgs Stad

Tabell 1. Antal elever i den obligatoriska skolan och därav antal och andel elever i anpassade grundskolan läsåren 2014/15–2023/24.

Läsår	Totalt antal elever i den obligatoriska skolan	Antal elever i anpassade grundskolan	Andel elever i anpassade grundskolan
2014/15	959 671	9 709	1,0%
2015/16	995 947	9 774	1,0%
2016/17	1 034 540	9 944	1,0%
2017/18	1 080 092	10 612	1,0%
2018/19	1 080 074	11 140	1,0%
2019/20	1 099 159	12 279	1,1%
2020/21	1 111 350	13 450	1,2%
2021/22	1 121 427	14 449	1,3%
2022/23	1 127 882	15 345	1,4%
2023/24	1 127 042	16 015	1,4%

Källa: Alla skolformer, Elever, tabell 1 för läsåren 2014/15–2023/24.

Vi har farhågor kring...

Små barn med utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser/IF, deras familjer och skolstarten

Farhågor

- Hur dessa barn och deras familjer omhändertas i Göteborgsområdet
- Att dessa barn med familjer missgynnas på grund av försenade IF-diagnoser
- Att skolstarten ej blir så smidig/anpassad som man önskat och som barnet behöver
- Att föräldrar trots vårdkontakter behöver kämpa för att få till stånd barnens nödvändiga utredningar **i god tid före skolstarten**

Typexempel

- Elev med Downs syndrom bedöms av psykolog för första gången vid 8 åå i skolan. Uppvisar då en utvecklingsålder på 17 mån samt stor misstanke om samtidig autism.
- Elev med diagnos autism nivå 3 efter utredning vid 2,5-3 års ålder där kognitiva nivån inte kunde bedömas och ingen IF-diagnos ställdes.
  - Görs inget förnyat försök till kognitiv bedömning förrän vid 7-8 års ålder i skolan där inhyrda konsultpsykologen ställer diagnosen svår IF.
- Elev med CP-syndrom och tydlig utvecklingsförsening som följs av sjukvården men där psykologutredning utifrån vårdprogrammet av olika anledningar uteblivit
  - frågan landar hos skolan.

Iakttagelse

- Allt färre förskolebarn med svår/medelsvår intellektuell funktionsnedsättning får sin IF-diagnos ställd före skolstarten

- Elever med samsjuklighet och flera diagnoser har påtagligt ofta ett fördröjt diagnosticerande av den kanske tyngsta diagnosen IF

- Detta innebär ekonomiska konsekvenser för barnet/familjen genom minskad möjlighet att tidigt få rätt nivå av omvårdnadsbidrag. Inte sällan har föräldrarna även fått kämpa för sitt barns utredning

Ansvarsfrågan

- Vårt land har skolplikt för alla barn från och med det år man fyller 6 år.

- **Vem har ansvar** för att barn med tydlig funktionsnedsättning (misstänkt IF) redan under förskoleåldern blir utredd och får börja direkt i en skolform som förväntas ge barnet de bästa förutsättningarna till en lyckad skolstart?

- **Är det samhällets gemensamma ansvar, aktuella vårdgivarens eller bara den mottagande Grundskoleförvaltningens ansvar?**

Utifrån vårt perspektiv

- Skolan hamnar i att göra utredningar av barn med mycket komplexa vårdbehov eftersom skolan är den enda verksamhet som har ”behov av” diagnosen.
- Barnen det gäller får, med stor sannolikhet, en sämre vård än de har rätt till eftersom skolans hälso- och sjukvårdsverksamhet inte är uppbyggd för att omhänderta så specialiserade frågor
- Avsaknad av teamarbete kring barnet i bedömning och planering
- Differentialdiagnostik (skolan ställer endast en diagnos)
- En god skolplacering är en habiliterande insats
- Skolan riskerar att bli en ersättning för den specialiserade hälso- och sjukvården för barn som har mycket omfattande behov av vård

Göteborgs Stad

Kontakt

Frej Liw Hellström
frej.hellstrom@grundskola.goteborg.se

Ruben Brunegård
Ruben.brunegård@grundskola.goteborg.se

Grundskoleförvaltningen, Göteborgs Stad